

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 19713
Tarih : 28.06.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 28/06/2022 16:28
Sayı: E-120.10-1040371

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

20.06.2022 tarihinde Van İli Başkale İlçesi Esenyamaç/Xaşkan Köyü Onikidere/Sersul Mezrasında bir yurttaşın gözaltına alınması sırasında askeri kolluğun kontrolsüz bir şekilde ateşli silahlar kullandığına ilişkin görüntüler kamuoyunu dehşete düşürmüş ve çeşitli kesimlerden tepkiler almıştır. İnsan hakları savunucularından askerlere, gazetecilerden parlamenterlere varana kadar birçok kişi ve kurum yaşanan hukuk dışı duruma tepki göstermiştir. Van Barosu İnsan Hakları Merkezi, İnsan Hakları Derneği Van Şubesi ve Özgürlük İçin Hukukçular Derneği Van Şubesi üyelerinden konuya ilişkin araştırma, gözlem ve tespitleri yapmak üzere bir heyet oluşturulmuş ve ilgili rapor kamuoyuna sunulmuştur. Ancak söz konusu vakanın vahameti ve alınması gereken tedbirlere ilişkin yapılması gereken birçok çalışma henüz yerine getirilmemiştir. Benzer vakaların yaşanmaması, halka yönelik tedhiş faaliyetlerinin önlenmesi ve temel hak ve özgürlük ihlallerinin önlenmesi amacıyla Anayasanın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK

Van Milletvekili

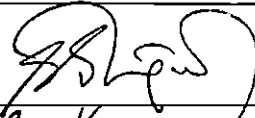
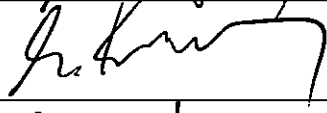
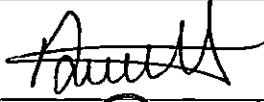
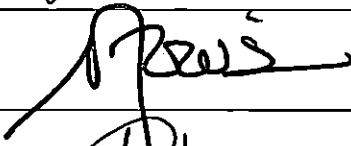
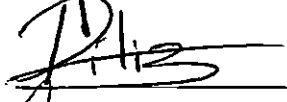
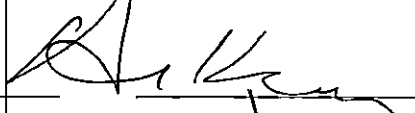
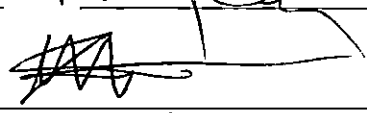
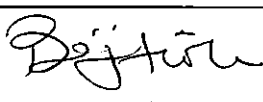
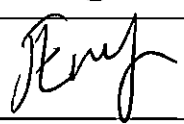
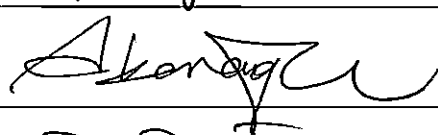
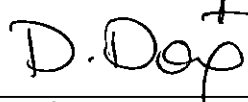
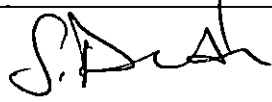
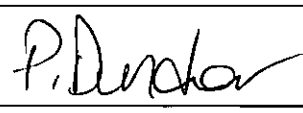
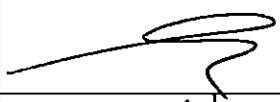
GEREKÇE

Van İli Başkale İlçesi Esenyamaç / Xaşkan Köyü Onikidere/Sersul Mezrasında, 20.06.2022 tarihinde bir yurttaşın gözaltına alınması sırasında, askerlerin 400'den fazla mermiyi panik ve korku içindeki halka karşı havaya sıkmasının dehşet verici görüntüleri üzerinden bir hafta geçti. Yaşanan bu hukuk dışı durumun başka yerlerde tekrar etmemesi ve burada yaşanan saldırının etkilerinin yerinde incelenmesi, ilgili sorumlular hakkında inceleme başlatılması gerekmektedir. Van Barosu, ÖHD Van Şubesi ve İHD Van Şubesinin köye yaptıkları heyet ziyaretinden sonra kamuoyuna açıkladıkları rapora göre; herhangi bir saldırı olmamasına rağmen orantısız bir güç kullanımı sonucunda işkence ve kötü muamele durumu ortay çıkmıştır.

Tanık anlatımları, mağdur beyanları, olayın yaşandığı süreçte çekilen fotoğraf ve video kayıtlarından, olay sonrası heyet tarafından yerinde yapılan incelemelerden söz konusu gözaltı

işlemi amacıyla köye gelen askeri kolluğun planlı bir operasyon başlatmış olmasına rağmen mevzuatta tanımlanan güvenlik tedbirlerine riayet etmediği anlaşılmıştır. Baskın sırasında köyün tamamı kollukça kuşatılmış özellikle söz konusu evin etrafının dört taraftan sarılmıştır. Evde M.E.A. eşi ve çocukları bulunmasına rağmen onlarca kolluk görevlisi ile eve girilmiştir. Bu noktada herhangi bir silahlı/silahsız direniş ile karşılaşmayan kolluğun aile konutuna dönük orantısız bir müdahale gerçekleştirdiği tespit edilmiştir. Tanık ve mağdur anlatımlarından açıkça M.E.A.'nın yakalanması sırasında kendisi, eşi ve çocuklarına dönük askeri kolluk tarafından fiziki şiddet uygulandığı ve kötü muamelede bulunduğu anlaşılmıştır. Bahse konu şiddet fiili ve kötü muameleye tepki gösteren ve görüntülerden de anlaşıldığı üzere çoğunluğu kadın ve çocuklardan oluşan kitlenin bulunduğu alanda onlarca askeri kolluk tarafından uzun namlulu silahlarla havaya rastgele ateş edildiği tespit edilmiştir. Söz konusu ikamet çevresinde yapılan incelemelerde uzun namlulu silahlara ait 400'ü aşkın boş mermi kovanı tespit edilmiştir. Video kayıtları göz önünde bulundurulduğunda iddia olunan "taş atma" olayına dair herhangi bir tespit yapılamadığı gibi söz konusu video kayıtları incelendiğinde kolluk görevlilerinin hiçbirinin kalkan kullanmadığı, birçoğunun kafasında kask olmadığı tespit edilmiştir. Yine kolluk görevlilerinin bir saldırı altında olduklarına dair bir durum gözlemlenmemiştir. Yukarıda ayrıntılı olarak izah edildiği üzere kolluğun mağdurlara karşı işkence ve kötü muamele kapsamında değerlendirilebilecek eylemlerinin yanı sıra ölçüsüz ve gereksiz bir şekilde ateşli silah kullanması özellikle çocukların travma yaşamasına sebep olmuştur. Askeri kolluğun tüm olay boyunca mevzuat gereğince yurttaşların can güvenliğini sağlayacak tedbirler almadığı gibi yaşam hakkını riske atacak şekilde havaya ateş açıldığı anlaşılmaktadır. Heyetçe yapılan inceleme, gözlem, araştırma ve görüşmeler sonucunda aşağıda belirtilen önerilerin kamuoyu ve ilgili kurumlarla paylaşılması gerekli görülmüştür. Esenyamaç (Xaşkan) Köyü Onikidere (Sersul) Mezrası sakinlerine yönelik olarak gerçekleştirilen orantısız ve ölçüsüz kolluk müdahalesi her yönüyle adli ve idari açıdan adil, etkin ve tarafsız olma ilkeleri doğrultusunda soruşturulmalı ve failer tespit edilerek yargı önüne çıkarılmalıdır. Çoğunluğu kadın ve çocuklardan oluşan yurttaşların bulunduğu alanda ateşli silahlarla dakikalarca havaya ateş açılmasına ilişkin talimat veren ve bu mühimmatı kullanan kişilerin yurttaşların yaşam hakları yönünden ciddi risk yarattıkları gözetilerek hızla tespit edilerek yargı önüne çıkarılmalıdır. Mağdur ve tanık anlatımları doğrultusunda ev aramalarının sistematik hale geldiği iddiası ile ilgili adli ve idari yönden etkili ve hızlı bir soruşturma yapılması, konut dokunulmazlığının ihlali ve özel yaşama saygı hakkının ihlali iddiaları incelenmelidir. Başta Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi olmak üzere Türkiye'nin taraf olduğu birçok uluslararası sözleşme ve iç hukuktaki düzenlemeler işkence ve kötü muameleyi

yasaklamaktadır. Bu noktada işkencenin ve kötü muamelenin önlenmesi açısından Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamında taraf devletlere yüklenen yükümlölüklerin gereğinin yerine getirilmelidir. Bu sorunlar bağlamında; Van İli Başkale İlçesi Esenyamaç / Xaşkan Köyü Onikidere/Sersul Mezrasında, 20.06.2022 tarihinde bir yurttaşın gözaltına alınması sırasında yaşanan hak ihlallerinin yerinde incelenmesi, tanıkların ve mağdurların yerinde dinlenmesi ve yaşanan hak ihlallerinin giderilmesi, benzer vakaların önüne geçilmesi için gerekli tedbirlerin amacıyla bir araştırma komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederim.

1	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
2	EROL KATIRICIOĞLU	İSTANBUL	
3	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
4	MEHMET RUŞTU TİRYAKİ	BATMAN	
5	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	
6	ABDULLAH KOC	AĞRI	
7	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	
8	RIDVAN TURAN	MERSİN	
9	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
10	OYA ERSOY	İSTANBUL	
11	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
12	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
13	SAİT DEDE	HAKKARİ	
14	PERO DUNDAR	MARDİN	
15	SIDIK TAŞ	SİİRT	
16	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
17	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
18		...	
19	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
20	TAYİP TEMEL	VAN	